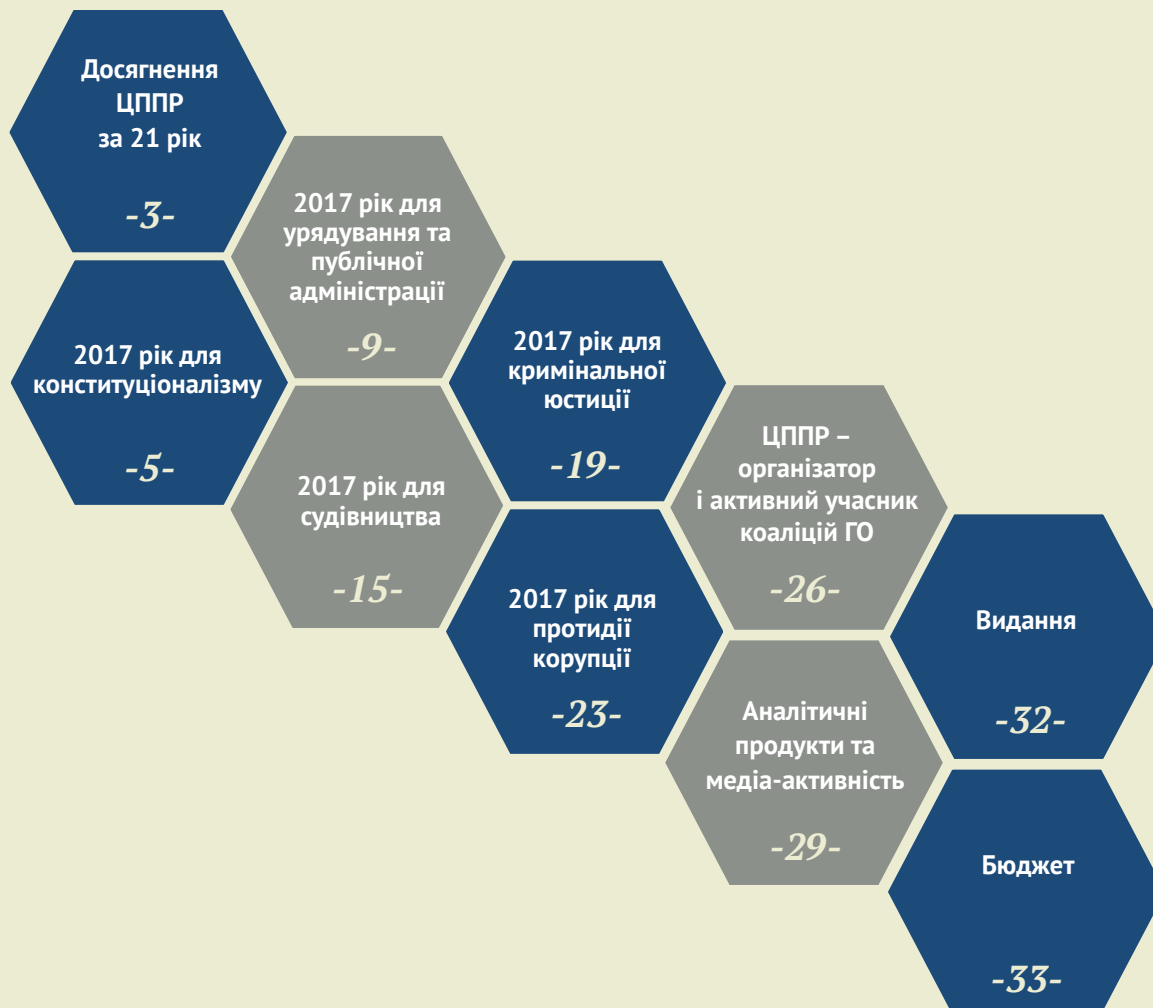

Центр політико-правових
реформ

Звіт про діяльність за 2017 рік

ЗМІСТ

Центр політико-правових реформ (ЦППР) – це недержавний аналітичний центр, заснований у 1996 році після прийняття Конституції України. ЦППР є неурядовою неприбутковою позапартійною організацією, яка працює на загальнодержавному рівні – як у столиці, так і в регіонах України.

Місією Центру політико-правових реформ є сприяння інституційним реформам для утвердження в Україні демократії, верховенства права, належного урядування та інших європейських цінностей.

Основні досягнення Центру політико-правових реформ за 21 рік

1. Участь у створенні Концепції адміністративної реформи в Україні. У 1998 році вона була затверджена Президентом України.

---

2. Розробка Закону про місцеві державні адміністрації. Верховна Рада прийняла його у 1999 році.

---

3. Розробка Закону про Кабінет Міністрів України. З 1996 року експерти ЦППР боролися за його прийняття. Вісім разів він ухвалювався Парламентом і ветоувався Президентом. Лише у 2008 році цей закон був прийнятий (у 2010 – 2011 роках він був суттєво зіпсований режимом Януковича, але 2014 – в основному повернений до попередньої редакції).

---

4. Розробка у 2002 році проекту закону «Про центральні органи виконавчої влади», а згодом – багаторічна адвокація його прийняття (зрештою, у 2011 році цей закон був ухвалений парламентом, проте зі змінами, які погіршили його якість).

---

5. Багаторічне (1998-2002 рр.) лобювання прозорості діяльності Верховної Ради України, зокрема – наповнення сайту www.zakon.gov.ua законопроектами, внесеними у парламент у той час, коли вони на сайті ВР ще не були доступні.

---

6. Підготовка проекту закону «Про доступ до судових рішень», який у 2005 році був прийнятий парламентом і на основі якого зараз працює Єдиний державний реєстр судових рішень.

---

7. Розробка концепції створення адміністративних судів в Україні та Кодексу адміністративного судочинства, ухваленого Верховною Радою 2005 року.

---

8. Розробка Концепції судової реформи та проекту закону «Про судоустрій та статус суддів», який був прийнятий парламентом у 2010 році, однак у видозміненій версії, що в цілому негативно відобразилося на якості цього закону.

---

9. Розробка Закону «Про доступ до публічної інформації», який був підготовлений у 2008 році і прийнятий Верховною Радою у 2011 після широкої кампанії медіа та громадських організацій.

10. Розробка теорії адміністративних послуг та підготовка проекту Концепції реформування системи адміністративних послуг (ухвалено урядом у 2006 році), сприяння створенню пілотних Центрів надання адміністративних послуг у ряді міст України та активна участь у підготовці проекту закону «Про адміністративні послуги», який ухвалено у 2012 році. Тренінги для представників органів місцевого самоврядування щодо організації центрів надання адміністративних послуг та тренінги для їх працівників. Забезпечення громадського моніторингу якості надання адміністративних послуг.

---

11. Активна участь у підготовці проекту Адміністративно-процедурного кодексу, який з 2008 року чекає свого прийняття. Він уже тричі направлявся у Верховну Раду за рішенням Кабінету Міністрів України, але досі не ухвалений.

---

12. Підготовка і обґрунтування реформи інституту адміністративної відповідальності, а також проекту Кодексу про адміністративні проступки (ще чекає свого часу для розгляду Парламентом України).

---

13. Участь у розробці концепцій та пакету законопроектів про адміністративно-територіальну реформу і децентралізацію (2008-2009 і 2014 рр.).

---

14. Активна участь у розробці нового Кримінального процесуального кодексу України і проектів законів «Про безоплатну правову допомогу», прийнятих у 2012 році.

---

15. Підготовка Зеленої та Білої книг української конституційної реформи, які містять відповідно перелік проблем Основного Закону та пропозиції щодо їх вирішення.

---

16. Активна участь у вдосконаленні законодавства про свободу мирних зібрань та свободу асоціацій, зокрема, проектів законів про громадські об'єднання (прийнятий у 2012 році) і про свободу мирних зібрань (перебуває на розгляді в парламенті).

---

17. Участь у розробці та багаторічне лобювання законопроекту «Про прокуратуру». Закон був прийнятий 14 жовтня 2014 року.

---

18. Боротьба з неконституційним Законом «Про всеукраїнський референдум», ухваленим у 2012 році. Розробка нового законопроекту «Про всеукраїнський референдум», який перебуває на розгляді у ВРУ.

---

19. Постійна робота на посилення протидії корупції в Україні. Зокрема, участь у розробці антикорупційного законодавства, здійснення антикорупційної експертизи законопроектів та законів.

---

20. Допомога у формуванні Національної поліції; участь в підготовці Закону про Національну поліцію від 2015 року, відборі патрульних поліцейських. Розробка і адвокатування прийняття Закону «Про Державне бюро розслідувань». Ухвалений 12 листопада 2015 року. Участь в імplementації його положень.

---

21. У 2016 році Уряд розпочав реформу міністерств з метою запровадження аналізу політики та стратегічного планування. Цю реформу ЦППР адвокатував ще з 2005 року, з 2016 року і до цього часу активно працює над її фактичним втіленням.

КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМ

Ми прагнемо: підпорядкувати владу Конституції України.

Для цього ми проводили:

- адвокацію конституційної реформи в частині «владного трикутника»
- інформаційно-просвітницьку кампанію щодо скасування Закону «Про всеукраїнський референдум»
- громадський контроль за процесом відбору суддів Конституційного Суду та впровадженям інституту конституційної скарги
- адвокацію виборчої реформи та реформи політичних фінансів.

2017 рік був провальним періодом для політико-правових змін.

1. Конституційна реформа

На жаль, комплексна конституційна реформа в частині «владного трикутника» (Верховна Рада, Президент, Уряд) була знята з порядку денного. Лунали заяви представників окремих політичних сил щодо наявності проектів конституційних змін, але це лишилося виключно в інформаційній площині. Політичної волі для відкритого напрацювання конституційних змін з метою збалансування трьох гілок влади в межах змішаної форми правління не спостерігається.

Експерти ЦППР продовжували обговорення та адвокацію конституційної реформи, зокрема шляхом спільної роботи з міжнародною організацією IDEA. Для проведення комплексної конституційної реформи в інклюзивний спосіб, із залученням громадськості та експертного середовища, 2017 рік було втрачено. Залишається зовсім небагато часу для проведення конституційної реформи у зв'язку із черговими виборами Президента та Парламенту, які мають відбутися в 2019 році.

2. Конституційне судочинство

В 2017 році відбувалася законодавча імплементація конституційної реформи щодо правосуддя, зокрема в частині реформи Конституційного Суду (КСУ). Так, Закон мав бути ухваленим до 30 вересня 2016 року, але відбулося це лише 13 липня 2017 року. Основною проблемою Закону є невідповідність процедури відбору суддів КСУ Конституції України. Відповідно до Закону, процедура відбору зводиться виключно до формальної оцінки документів, спецперевірки та співбесіди, що не відповідає конституційним вимогам щодо відбору суддів на конкурсних засадах. Експерти Центру активно працювали на стадії проекту Закону, здійснювали

громадський *контроль* у процесі відбору суддів Конституційного Суду. Також проводився моніторинг реалізації нового інституту конституційної скарги, який нині заблокований, – через неспроможність КСУ ухвалити нову редакцію свого Регламенту. На жаль, процес відбору суддів КСУ досі є політизованим, під кінець 2017 року в Конституційному Суді залишаються вакантними 4 посади суддів КСУ. По 2 суддів не призначили Парламент та Президент, хоча законодавчі строки для відбору кандидатів вже минули. Слід констатувати кризу конституційного судочинства: КСУ ухвалив лише 3 рішення, *не зміг* обрати свого Голову та не розпочав розгляд конституційних скарг, яких надійшло близько *500*. Конституційні зміни 2016 року щодо посилення незалежності КСУ досі не спрацювали.

3. Реформування референдумного законодавства

Досі є чинним неконституційний *Закон* України «Про всеукраїнський референдум». Закон дозволяє змінити Конституцію в неконституційний спосіб та ухвалити будь-який закон в обхід Парламенту. Крім цього, відсутні будь-які гарантії незалежності комісій з референдуму від зовнішнього впливу.

В Парламенті немає політичної волі скасувати Закон та встановити демократичне законодавче регулювання проведення референдумів, – незважаючи на взяті на себе зобов'язання. Президент же займає позицію очікування. Понад 3 роки Конституційний Суд не може визнати Закон неконституційним через суб'єктивне затягування розгляду справи. Тому в 2017 році експерти Центру, за сприяння міжнародної організації IFES, проводили активну інформаційно-просвітницьку кампанію (*брейн-ринги, прес-конференції*) в регіонах України – з метою інформування громадян, а особливо молоді, щодо загроз чинного Закону. Загалом, для експертів напряму, брейн-ринги стали новим позитивним інструментом донесення інформації в 2017 році.

4. Виборча реформа

У 2017 році Верховна Рада не впоралася і з виборчою реформою. Не вдалося запровадити пропорційну виборчу систему з відкритими регіональними списками, – в першу чергу, це пов'язано з відсутністю реальної політичної волі для проведення таких змін. Майбутні парламентські вибори мають відбуватися за принципово новим підходом, результатом якого може стати якісне оновлення парламенту. Після провалу проекту Закону № 1068-2, несподіванкою було ухвалення в першому читанні проекту Виборчого кодексу № 3112-1. Але наступна реєстрація 9 проектів виборчих законів та діяльність Парламенту протягом 2017 року свідчать про відсутність реального бажання змінювати виборчу систему в бік пропорційної з відкритими регіональними списками.

5. Реформа політичних фінансів

В аспекті реформи політичних фінансів, експерти Центру брали участь у проведенні тренінгів для регіональних представників політичних партій. З 2016 року спостерігається зростання кількості партій, які звітують до НАЗК, також підвищується якість поданих звітів. Але, на жаль, реформа перебуває в стані стагнації, що пов'язано із загальним станом НАЗК сьогодні.

**Наші
цінності
поділяють та
підтримують:**

Європейська комісія, проект «Посилення ролі громадянського суспільства у забезпеченні демократичних реформ і якості державної влади»

Міжнародна організація IFES, проект «Сприяння встановленню демократичного законодавства щодо про ведення національних референдумів»

USAID «Нове правосуддя»/Chetonics, проект «Конституційна скарга: новий інститут захисту прав громадян в Україні»

Міжнародна організація IDEA, міжнародний звіт «Напівпрезиденталізм як розподіл повноважень: Конституційна реформа в Україні»

**Плануємо
у 2018 році:**

- ✓ *сприяти проведенню комплексної конституційної реформи в частині «владного трикутника» в інклюзивний спосіб*
- ✓ *сприяти формуванню незалежного конституційного судочинства, здатного захистити Конституцію*
- ✓ *сприяти прийняттю нового демократичного референдумного законодавства, яке відповідатиме Конституції України та міжнародним стандартам*
- ✓ *сприяти запровадженню пропорційної виборчої системи з відкритими регіональними списками та розвитку політичних партій через реформу політичних фінансів.*

УРЯДУВАННЯ ТА ПУБЛІЧНА АДМІНІСТРАЦІЯ

Урядування

Ми прагнемо: щоб виконавча влада в Україні гарантувала дотримання прав людини і виконання законів, керуючись принципами правовладдя та належного урядування, ефективно формувала та реалізовувала політику сталого розвитку нашої країни.

Для цього ми:

- моніторили якість функціонування та стан реформування органів виконавчої влади України, ідентифікували та висвітлювали проблеми в цій сфері
- досліджували досвід європейських країн у побудові та функціонуванні виконавчої влади
- консультувалися з європейськими експертами, спільно шукали оптимальні варіанти для вирішення проблем державного управління в Україні
- готували законопроекти, спрямовані на реалізацію реформи Уряду, міністерств та державної служби
- готували пропозиції і брали участь в розробці підзаконних актів Кабінету Міністрів, спрямованих на реалізацію Стратегії реформування державного управління 2016 року
- співпрацювали з Секретаріатом Кабінету Міністрів України (КМУ), Національним агентством з питань державної служби, робочими групами у міністерствах
- проводили інформаційну кампанію стосовно стану, проблем та напрямів реформування державного управління
- брали участь у Координаційній раді Кабінету Міністрів з питань реформи державного управління, Комісії з питань вищого корпусу державної служби.

Ігор Коліушко,
керівник напрямку

Віктор Тимошук,
експерт

Вікторія Деречь,
експерт

Павло Білак,
експерт

1. Реформа міністерств та інших центральних органів виконавчої влади

На основі пропозицій ЦППР були розроблені та ухвалені акти Уряду – *постанова* «Деякі питання реалізації «Закону України «Про державну службу» від 5 квітня 2017 року, *постанова* «Деякі питання упорядкування структури Секретаріату Кабінету Міністрів України, апарату міністерств та інших центральних органів виконавчої влади» від 18 серпня 2017 року, *розпорядження* «Про схвалення Концепції оптимізації системи центральних органів виконавчої влади» від 27 грудня 2017 року.

Цими рішеннями Уряд розмежував повноваження між міністром, заступниками міністра та державним секретарем міністерства. Почали формуватися директорати для розробки державної політики в 10 пілотних міністерствах. Визначена стратегія подальшої трансформації апаратів міністерств та основи процедури вироблення та реалізації державної політики.

Експерти ЦППР надавали консультативну допомогу робочим групам Уряду та окремих міністерств у здійсненні заходів з реформування центральних органів виконавчої влади.

2. Підвищення ефективності державної служби

Зусиллями експертів ЦППР, членів робочої групи з розробки нового Закону «Про державну службу» та інших фахівців спільно з Національним агентством України з питань державної служби (НАДС) був підготовлений і виданий *Науково-практичний коментар* до цього Закону.

Представник Центру був долучений до роботи *Комісії* з питань вищого корпусу державної служби, яка відповідає за проведення конкурсів на вищі посади в державній службі – державних секретарів, керівників центральних органів виконавчої влади та їх заступників, керівників місцевих державних адміністрацій.

На жаль, *Законом* від 9 листопада 2017 року посади голів місцевих державних адміністрацій було виведено з системи державної служби, що створило не лише законодавчу прогалину в конституційному порядку призначення голів місцевих державних адміністрацій, а й ризики політизації та депрофесіоналізації служби в цих адміністраціях.

Досвід функціонування конкурсних комісій у державній службі був узагальнений і використаний для вдосконалення *Порядку* проведення конкурсів. Його нова редакція затверджена *постановою* КМУ від 18 серпня 2017 року.

Загалом впровадження нового Закону «Про державну службу» засвідчило правильність закладених у ньому новел. Це підтверджується, зокрема, великою кількістю кандидатів під час конкурсів на усі категорії посад.

**Наші
цінності
поділяють та
підтримують:**

Європейська комісія, проект «Посилення ролі громадянського суспільства у забезпеченні демократичних реформ і якості державної влади»

GIZ, проект з підготовки науково-практичного коментаря до Закону України «Про державну службу»

Фонд стратегічних програм і фонд двосторонніх програм (BPF) Міністерства закордонних справ і у справах Співдружності націй Великої Британії, проект «Експертна підтримка уряду в реформуванні міністерств у контексті реформи публічного адміністрування (функціональний аудит 8 пілотних міністерств та рекомендації щодо їхньої реорганізації)»

Королівство Нідерландів (Програма Матра), проект «Посилення спроможності організацій громадянського суспільства в регіонах України впливати на органи державної влади та місцевого самоврядування з метою прискорення реформ»

**Плануємо
у 2018 році:**

- ✓ *допомогтися внесенню змін до законів «Про центральні органи виконавчої влади», «Про Кабінет Міністрів України», «Про державну службу», необхідних для досягнення до 2020 року цілей адміністративної реформи, визначених Стратегією реформування державного управління в Україні*
- ✓ *досягнути ефективного функціонування директоратів з розробки політики на основі нових методик аналізу політики та стратегічного планування принаймні в половині міністерств*
- ✓ *проводити моніторинг реформи міністерств та інших центральних органів виконавчої влади*
- ✓ *надавати консультативну допомогу Секретаріату КМУ та НАДС щодо подальшого реформування міністерств та державної служби*
- ✓ *брати участь у діяльності робочих груп з питань реформи міністерств та реформи державної служби*
- ✓ *проводити обговорення стану та результатів реформ зі стейкхолдерами та громадськістю, інформувати їх про досягнення та провали в реалізації реформи виконавчої влади.*

УРЯДУВАННЯ ТА ПУБЛІЧНА АДМІНІСТРАЦІЯ

Публічна адміністрація

Ми прагнемо: скерувати публічну адміністрацію до ефективного служіння інтересам громадян та забезпечення дотримання прав людини.

Для цього ми:

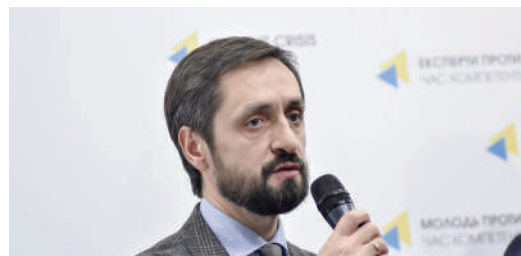
- здійснювали моніторинг законодавства та експертизу законопроектів
- увійшли до складу та беремо участь у робочій групі при Міністерстві внутрішніх справ України з реформування системи реєстрації місця проживання в Україні
- висвітлювали проблемні питання у сфері надання адміністративних послуг та щодо впровадження загальної адміністративної процедури
- проводили навчальні тренінги для персоналу центрів надання адміністративних послуг з питань організації діяльності та належного функціонування ЦНАП.

1. Надання адміністративних послуг

У 2017 році відбулася низка позитивних змін у сфері адміністративних послуг.

Відкрито 50 нових ЦНАП в об'єднаних територіальних громадах, що можна назвати справжнім проривом. Всього за 2017 рік в Україні було утворено 64 нових ЦНАП. Експерти ЦППР активно долучені до реалізації Програми U-LEAD з Європою, передають методологічні напрацювання та експертний досвід щодо організації ЦНАП.

У жовтні Кабінет Міністрів розширив перелік адміністративних послуг органів виконавчої влади, що можуть надавати центри надання адміністративних послуг (ЦНАП). Тепер через ЦНАП можна буде реєструвати акти цивільного стану (шлюб, народження тощо), оформлювати соціальне забезпечення (пенсії, допомоги, соціальні виплати), отримувати посвідчення водія; реєструвати транспортні засоби.

Завдяки конструктивній позиції Мінсоцполітики та Пенсійного фонду, багато ЦНАП уже започаткували надання адмінпослуг у соціальній сфері. У межах співпраці з міжнародною організацією GIZ, ЦППР провів серію тренінгів для працівників ЦНАП та управлінь з питань соціального захисту щодо механізмів інтеграції адміністративних послуг соціальної сфери до ЦНАП.

Щодо реєстрації актів цивільного стану у ЦНАП, то така можливість наразі залежить від волі Мін'юсту і ЦНАП, оскільки очікувана децентралізація адмінпослуг у цій сфері не відбулася. Тобто відповідні повноваження законом не передані органам місцевого самоврядування від Мін'юсту. На жаль, зареєстрований ще в лютому 2017 року законопроект № 6150 «пролежав» у Парламенті без руху.

Замість децентралізації послуг з реєстрації актів цивільного стану, Мін'юст впровадив нову практику незаконних поборів при наданні адмінпослуг. Наприклад, у відкритому міністерством «Будинку юстиції» у місті Києві, надання послуг організовано разом з іншою компанією. І тепер з громадян в обов'язковому порядку стягуються не передбачені законодавством платежі, що є грубим порушенням вимог Закону «Про адміністративні послуги».

Так само, не відбулася децентралізація адмінпослуг МВС з видачі посвідчення водія та реєстрації автомобілів. Отже, ця

група послуг залишається складною для інтеграції у ЦНАП – через законодавчі та технологічні перешкоди. Інший орган в системі МВС – Державна міграційна служба – впровадила нову практику незаконного заробляння коштів при наданні паспортних послуг, а саме – запуск сервісу з виїзного оформлення закордонних паспортів від ДП «Документ» за 3500 грн.

Досі не ухвалено закон про адміністративний збір. Як наслідок, платежі за адмінпослуги часто встановлюються у підзаконних нормативних актах за непрозорими схемами. На жаль, жодного руху щодо опрацювання цієї проблеми у владних коридорах не спостерігається.

2. Адміністративна процедура

Варто зазначити, що без прогресу залишається і ситуація навколо законопроекту про адміністративну процедуру. Міністерство юстиції не продемонструвало політичної волі для його результативного просування. ЦППР вживав адвокатські заходи щодо активізації роботи державних органів над цим важливим законопроектом.

Наші цінності поділяють та підтримують:

Європейська комісія, проект «Посилення ролі громадянського суспільства у забезпеченні демократичних реформ і якості державної влади»

Королівство Нідерландів (Програма Матра), проект «Посилення спроможності організацій громадянського суспільства в регіонах України впливати на органи державної влади та місцевого самоврядування з метою прискорення реформ»

GIZ, проект «Вдосконалення соціальних та адміністративних послуг у Харківській, Дніпропетровській та Запорізькій областях»

Плануємо у 2018 році докласти зусиль для:

✓ ухвалення закону про адміністративний збір (принаймні у першому читанні)

✓ доопрацювання законопроекту про адміністративну процедуру в рамках нової робочої групи при Міністерстві юстиції та сприяти його прийняттю Верховною Радою (принаймні у першому читанні).

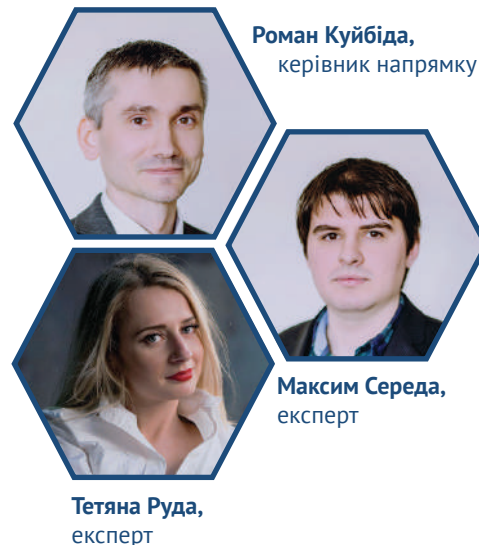
СУДІВНИЦТВО

Ми прагнемо: реформувати систему правосуддя в інтересах суспільства.

Для цього ми:

- провели серію регіональних тренінгів щодо впливу громадськості на перебіг судової реформи
- підготували моніторів судових процесів і реалізували першу масштабну програму моніторингу судових процесів в Україні
- моніторили конкурс до нового Верховного Суду
- адвокатували збереження гарантій відкритості судових процесів під час прийняття нових редакцій процесуальних кодексів
- брали участь у проведенні аналітичних досліджень, зокрема щодо впливу збройного конфлікту на правосуддя, стану імплементації рішення Європейського суду з прав людини у справі «Олександр Волков проти України» тощо
- брали участь у діяльності Громадської ради доброчесності щодо оцінювання кандидатів до нового Верховного Суду; Ради з питань судової реформи.

2017 рік став першим роком імплементації конституційних змін щодо правосуддя, які відбулися за рік до того. На жаль, багато суспільних очікувань, особливо щодо очищення і оновлення судівського корпусу, не здійснилися. Звісно, це впливає на визначення завдань у 2018 році.

Роман Куйбіда,
керівник напрямку

Максим Серeda,
експерт

Тетяна Руда,
експерт

1. Відстоювання доброчесності і захист незалежності суддів

Першим масштабним заходом у межах судової реформи стало створення нового Верховного Суду (ВС). Сформувати цей суд з нуля на конкурсних засадах від початку було вимогою суспільства, яку підтримала політична влада.

У співбесідах з кандидатами до найвищої інстанції у Вищій кваліфікаційній комісії суддів (ВККС) також брали участь представники *Громадської ради доброчесності (ГРД)*. До її складу увійшли два представники ЦППР – Р. Куйбіда і М. Серeda. ГРД могла затвердити висновки про недоброчесність кандидатів або ж надати іншу інформацію. Висновки ГРД мали для ВККС виключно дорадчий характер, але для їх подолання потрібно було 11 голосів з 16 членів ВККС. ГРД надала негативні висновки приблизно щодо кожного третього кандидата.

За результатами конкурсу Президент видав укази про призначення суддів нового ВС. Судді судів вищого рівня, які тепер ліквідуються, у новому Верховному Суді кількісно переважають представників інших груп. На жаль, 24 % суддів нового ВС призначені з числа тих, кого ГРД *закликала* не призначати – за нехтування рішеннями Європейського суду з прав людини, що призвело до повторних програшів України в цьому суді; за участь у політичних переслідуваннях; за неправдиві відомості у майнових деклараціях і деклараціях доброчесності тощо.

Загалом конкурс був непрозорим, передусім щодо визначення результатів; ВККС допускала відхилення від зазда-

легідь визначеної методології; психологічне тестування кандидатів серед іншого було спрямовано на відбір лояльних до системи кандидатів; ВККС і Вища рада правосуддя не діяли як незалежні і безсторонні органи.

Трохи раніше – на початку 2017 року – набрав чинності Закон «Про Вищу раду правосуддя», що містить окрему главу про вжиття заходів щодо забезпечення незалежності суддів та авторитету правосуддя, яка з'явилася саме завдяки експертам ЦППР.

2. Розвиток судового процесу

На початку 2017 року ЦППР, за підтримки Координатора проєктів ОБСЄ в Україні, здійснив підготовку майже 100 спостерігачів судових процесів. Навесні-влітку 24 з них разом з 5-ма експертами ЦППР провели моніторинг 1400 судових засідань. Результати моніторингу буде відображено у доповіді, яку планується оприлюднити у 2018 році. Ці результати стануть вихідними даними для подальших моніторингів, щоб мати можливість відстежувати прогрес судової реформи.

У жовтні Парламент вніс зміни до Цивільного і Господарського процесуальних кодексів, Кодексу адміністративного судочинства та інших законодавчих актів. Зазначені три кодекси викладено в новій редакції, хоча концепція цих кодексів не зазнала особливих змін, за винятком оскарження судових рішень.

Зміни зумовлені потребою забезпечити перехід від чотирирівневої судової системи до трирівневої. Запроваджено новий інститут касації. Також передбачені зміни щодо спрощення судового процесу, запуску присудової медіації і електронного правосуддя тощо.

Незадовго до голосування в Парламенті, деякі зміни зазнали серйозної критики з боку ЦППР та партнерських організацій – через запровадження права суду обмежити доступ до залів судових засідань за відсутності вільних місць, а також заборонити присутнім особам проводити відеозапис у відкритому судовому засіданні. Це розглядалося

як наступ на здобутки українського суспільства за останні два роки. Під час остаточного голосування Парламент все ж таки вилучив ці небезпечні положення.

Більшість змін набрали чинності 15 грудня, коли почав здійснювати правосуддя новий Верховний Суд.

3. Сприяння становленню нових інституцій

Незадовго до початку діяльності нового Верховного Суду ЦППР провів *опитування* правників щодо очікувань від роботи нової інституції. Справедливе і незалежне судочинство, послідовна судова практика і захист прав людини є тими цінностями, які, на думку опитаних, покликаний утверджувати новий ВС.

52% респондентів сподіваються, що новий Верховний Суд зможе позитивно вплинути на підвищення довіри громадян та бізнесу до української системи правосуддя. Але 60% опитаних не вірять, що він буде спроможний протистояти політичним впливам.

До топ-5 найочікуваніших новацій від нового Верховного Суду увійшли:

- створення електронної бази позицій Верховного Суду зі зручною системою пошуку
- нова добре структурована форма судового рішення і легка для розуміння мова
- онлайн-трансляція усіх відкритих судових засідань
- повноцінна комунікація зі сторонами через інтернет (електронний суд)
- регулярні публічні звіти перед суспільством.

Також експерти ЦППР взяли активну участь в адвокуванні створення Вищого антикорупційного суду. Створення цього суду передбачає ухвалений у 2016 році *Закон* «Про судоустрій і статус суддів», але потрібен ще один закон, який би визначив особливості статусу суду. У 2017 році Президент хотів відмовитися від цієї ідеї, однак Венеційська комісія *підтримала* ідею створення цього суду в Україні для розгляду кримінальних справ щодо високопосадової корупції і рекомендувала Президенту внести такий законопроект до Парламенту.

Після оцінки Венеційської комісії Президент публічно погодився на створення антикорупційного суду і вніс відповідний *законопроект*. Однак коаліція «Реанімаційний пакет реформ», до якої входить і ЦППР, *закликала* Президента відкликати законопроект, оскільки він не відповідає рекомендаціям Венеційської комісії, – і внести новий. Подібні зауваження згодом висловили міжнародні партнери України. Зокрема, у січні 2018 року представник Міжнародного валютного фонду (МВФ) *констатував*, що положення проектів не сумісні із зобов'язаннями України за програмою співпраці з МВФ, а також суперечать рекомендаціям Венеційської комісії. З подібними заявами виступили *Світовий Банк* і *Євросоюз*.

Наші цінності поділяють та підтримують:

Міжнародний Фонд «Відродження», проект «Оцінка чинного та перспективного регулювання здійснення правосуддя в умовах війни на Сході України»

Королівство Нідерландів (Програма Матра), проект «Посилення спроможності організацій громадянського суспільства в регіонах України впливати на органи державної влади та місцевого самоврядування з метою прискорення реформ»

Координатор проектів ОБСЄ в Україні, проект «Моніторинг судових процесів в Україні»

Європейська комісія, проект «Посилення ролі громадянського суспільства у забезпеченні демократичних реформ і якості державної влади»

Плануємо у 2018 році:

- ✓ *представити результати першої широкомасштабної програми моніторингу судових засідань в Україні*
- ✓ *представити експертну оцінку процедури формування нового Верховного Суду*
- ✓ *розробити рекомендації для подальших процедур, особливо в контексті кваліфікаційного оцінювання та конкурсу до антикорупційного суду*
- ✓ *представити результати дослідження впливу збройного конфлікту, зумовленого агресією Росії, на правосуддя в Україні*
- ✓ *підготувати і представити альтернативну доповідь про стан забезпечення незалежності суддів*
- ✓ *провести низку тренінгів для регіональних партнерів щодо участі у судовій реформі*
- ✓ *підготувати аналітичне дослідження щодо механізмів забезпечення довіри до суду.*

КРИМІНАЛЬНА ЮСТИЦІЯ

Ми прагнемо: збільшити рівень безпеки осіб від протиправних діянь.

Для цього ми:

- проводили моніторинг перебігу реформи органів правопорядку
- проводили моніторинг судових процесів
- брали участь в робочих групах, які досліджували роль прокурорів у кримінальному провадженні, здійснювали оцінку потреб Ради прокурорів та Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів
- проводили інформаційно-просвітницьку кампанію щодо небезпечних законодавчих змін у сфері кримінального провадження
- експертно супроводжували справу щодо конституційності утворення слідчих підрозділів в органах кримінально-виконавчої служби
- адвокатали необхідні законодавчі зміни щодо кримінального провадження, запровадження кримінальних проступків, утворення Служби фінансових розслідувань
- брали участь в підготовці законопроектів щодо системи прокуратури і діяльності Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів, Державного бюро розслідувань, захисту прав учасників кримінального провадження під час досудового розслідування, запровадження кримінальних проступків.

Олександр Банчук,
керівник напрямку

Микола Хавронюк,
експерт

Борис Малишев,
експерт

1. Прокуратура

Розпочали свою роботу нові органи прокурорського самоврядування – Рада прокурорів і Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія прокурорів. Від Генерального прокурора і його заступників до них перейшли повноваження щодо кадрового забезпечення органів прокуратури. Комісія вже розпочала проведення двох конкурсів – на зайняття 300 вакантних посад у місцевих прокуратурах та зайняття посад в регіональних і Генеральній прокуратурі (ГПУ). Також Комісія застосувала дисциплінарні стягнення до 75 прокурорів, і 22 з них – звільнені з органів прокуратури.

Інші зміни в системі прокуратури відбувалися всупереч положенням нового Закону про прокуратуру. Наприклад, Генеральний прокурор домігся суттєвого, – втричі вищого підвищення заробітної плати собі і своїм заступникам, а доходи інших прокурорів поставив у залежність від керівництва вищого рівня.

7 грудня Парламент скасував скорочення кількості прокурорів з 15 до 10 тис. Це рішення Верховної Ради йде врозріз з процесами реформування системи правосуддя в Україні, адже змінами до Конституції від 2 червня 2016 року функції і повноваження прокуратури суттєво звужені.

2. Державне бюро розслідувань

22 листопада Президент *призначив* директором Державного бюро розслідувань (ДБР) Романа Трубу. Утворення ДБР повинно привести діяльність прокуратури у відповідність до вимог Конституції України в частині функціонування слідчих підрозділів. За півтора року роботи Конкурсна комісія спромоглася лише обрати керівництво Бюро. А з 20 листопада склалася наступна ситуація: слідчі органів прокуратури законом позбавлені повноважень, а ДБР досі не запрацювало. Оскільки Бюро не з'явилося, то лише прокурори уповноважені здійснювати всі процесуальні дії у кримінальних справах проти публічних службовців.

3. Безоплатна правова допомога

Система безоплатної правової допомоги, яка перебрала від прокуратури повноваження представництва інтересів громадян у цивільних і адміністративних справах, суттєво розширила можливості доступу осіб до правосуддя. Так, безперешкодний доступ отримали внутрішньо переміщені особи і претенденти на отримання цього статусу, а також претенденти на отримання статусу учасника бойових дій. Внаслідок зазначених змін, кількість потенційних клієнтів системи правової допомоги збільшилася з 8 до 10 млн.

Однак протягом травня керівництво Міністерства юстиції робило спроби політичного втручання в діяльність системи безоплатної правової допомоги. В цей час проводився конкурс на посаду директора Координаційного центру з надання правової допомоги. Але під час конкурсу були виявлені зловживання. Тиск громадянського суспільства і міжнародних партнерів, а також страйк правників Координаційного центру, змусили Міністра юстиції 12 червня скасувати результати конкурсу і оголосити новий відбір.

4. Пенітенціарна система

5 січня набрав чинності Закон, який передбачив створення слідчих підрозділів в системі Мін'юсту для розслідування злочинів, вчинених у місцях несвободи. Це показало намагання Міністра утворити власний орган слідства в

досі цивільному, немілітаризованому органі виконавчої влади. На розгляді КСУ перебуває подання Уповноваженої Верховної Ради України з прав людини щодо конституційності утворення слідчих підрозділів в органах кримінально-виконавчої служби.

Водночас в пенітенціарній системі розпочала повноцінно працювати служба пробації. Персонал органів пробації забезпечує підготовку досудових доповідей щодо обвинувачених. Такі доповіді характеризують осіб та допомагають суду у призначенні покарання, необхідного для попередження нових злочинів.

5. Служба фінансових розслідувань

Ухвалення 21 грудня 2016 року змін до Податкового кодексу, якими помилково вилучений розділ XVIII-2 про статут податкової міліції, має наслідком невизначену ситуацію з органом, який уповноважений розслідувати податкові злочини. Незважаючи на це, протягом року Парламент так і не схвалив нового закону про орган з розслідування фінансових злочинів.

6. Кримінальне процесуальне законодавство

Суттєві зміни відбулися у кримінальному процесуальному законодавстві. Зокрема, 16 березня Верховна Рада ухвалила зміни до Кримінального процесуального кодексу (КПК), ініційовані з метою вирішення проблем заочного засудження колишнього керівництва держави. Завдяки активній позиції експертного середовища, вдалося зупинити зміни, які передбачали: збільшення строків досудового розслідування, а також строків тримання під вартою з 12 до 18 місяців, опублікування повісток про виклик на процесуальні дії в офіційних друкованих ЗМІ тощо.

3 жовтня ухвалені нові редакції процесуальних кодексів та зміни до КПК. Вони були необхідні для початку роботи нового Верховного Суду. Найбільш небезпечні зміни до КПК – зміни на підставі «поправок Андрія Лозового» (особливо щодо строків розслідування) – в остаточній редакції Кодексу вдалося зняти. Проте залишилися положення, які наберуть чинності 15 березня 2018 року і негативно вплинуть на ефективність розслідування та дотримання прав людини.

Так, надання виключно суду повноваження щодо призначення експертиз означає, що сторона захисту позбавляється свого змагального права самостійно залучати експертів. Також зміни передбачають, що клопотання слідчих і прокурорів розглядаються судом за місцем реєстрації органу розслідування. Тому більшість слідчих поліції буде змушена постійно перебувати в обласних центрах, що паралізує розслідування справ.

7 грудня набрав чинності Закон про забезпечення дотримання прав учасників кримінального провадження під час здійснення досудового розслідування (т.з. закон «стоп маски-шоу»). Він передбачає: необхідність повної відеофіксації проведення кожного обшуку; обов'язок допуску адвокатів до процесу проведення обшуку в їхніх клієнтів; необхідність забезпечення технічної аудіофіксації всіх судових засідань з розгляду клопотань про обшуки, вилучення і арешт майна, застосування запобіжних заходів тощо.

7. Кримінальні проступки

У 2017 році не відбулося запровадження кримінальних проступків в українську правову систему. 23 травня Верховна Рада відхилила відповідний законопроект. Це має негативні наслідки для діяльності органів досудового розслідування, оскільки без закону про кримінальні проступки вони витрачають однакові ресурси для розслідування дрібних і серйозних справ.

**Наші
цінності
поділяють та
підтримують:**

Королівство Нідерландів (Програма Матра), проект «Посилення спроможності організацій громадянського суспільства в регіонах України впливати на органи державної влади та місцевого самоврядування з метою прискорення реформ»

Європейська комісія, проект «Посилення ролі громадянського суспільства у забезпеченні демократичних реформ і якості державної влади»

*Координатор проектів ОБСЄ в Україні,
проект «Моніторинг судових процесів в Україні»*

**Плануємо
у 2018 році:**

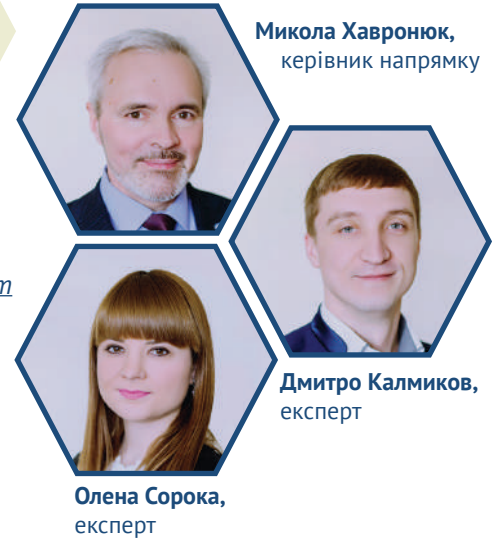
- ✓ *здійснювати моніторинг процесу запуску Державного бюро розслідувань*
- ✓ *досліджувати роботу Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів, а також поліцейських комісій*
- ✓ *сприяти запровадженню механізму перегляду вироків для свавільно засуджених осіб*
- ✓ *сприяти створенню законодавчої основи для запровадження повноцінного суду присяжних*
- ✓ *адвокатувати ухвалення Закону про кримінальні проступки.*

ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЇ

Ми прагнемо: створити дієву систему запобігання корупції.

Для цього ми:

- здійснювали незалежний аналіз стану справ у сфері формування та реалізації антикорупційної політики і підготували Альтернативний звіт з оцінки ефективності впровадження державної антикорупційної політики
- надавали допомогу державним органам у формуванні антикорупційної політики через розробку й адвокацію системи рекомендацій за результатами її аналізу
- здійснювали постійний моніторинг діяльності Національного агентства з питань запобігання корупції (НАЗК) в контексті забезпечення ним законності і прозорості політичних фінансів
- брали участь в організації та проведенні серії тренінгів для представників політичних партій (спільно з IFES, NDI, Центр UA), спрямованих на їхню просвіту та налагодження співпраці з НАЗК
- надавали науково-експертну допомогу Національному антикорупційному бюро України (НАБУ) і Спеціалізованій антикорупційній прокуратурі (САП), консультували детективів і прокурорів зі складних питань кваліфікації корупційних злочинів
- проводили лекції-тренінги для суддів м. Краматорська Донецької області, працівників Мін'юсту, антикорупційних уповноважених системи Мінвугілля, активістів-антикорупціонерів
- здійснювали антикорупційну експертизу актуальних законопроектів
- брали участь в діяльності Національної ради з антикорупційної політики при Президенті України, робочій групі з удосконалення законодавства про політичні партії, робочій групі з розробки єдиного механізму проведення антикорупційної експертизи, робочій групі при МВС щодо усунення в його діяльності корупційних ризиків
- сприяли розвитку регіональних та місцевих антикорупційних громадських організацій, а також систематично здійснювали антикорупційну просвіту населення.

1. Формування та реалізація державної антикорупційної політики

«Стара» Антикорупційна стратегія (на 2014–2017 роки) та Державна програма щодо її виконання реалізовані лише наполовину, Національна доповідь щодо реалізації засад антикорупційної політики не прозвучала і нова Антикорупційна стратегія так і не затверджена. Між тим, політичні партії готуються до парламентських і президентських виборів, на які мають йти з відповідними програмами, що повинні передбачати, зокрема, і розділи щодо запобігання корупції.

Другим негативним явищем 2017 року в цій сфері стало затягування з прийняттям важливих антикорупційних законів – про Вищий антикорупційний суд, про захист викривачів, прозорість діяльності Парламенту, про надання НАБУ повноважень щодо проведення прослуховування тощо, водночас – прийняття анти-антикорупційних законів, пов'язаних із покладенням на громадських активістів–антикорупціонерів обов'язку подавати електронні декларації нарівні з народними депутатами, суддями, прокурорами тощо.

2. Функціонування ефективної системи запобігання корупції

Рік ознаменувався постійними скандалами в НАЗК, пов'язаними із тривалим перебуванням цього органу у неповному складі і достроковим звільненням двох його членів, викриттям фактів залежності цього органу від Адміністрації Президента та проведення ним вибіркового перевірок тощо.

Водночас нове Національне агентство з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів (АРМА), «зависло» на етапі його створення і активну фазу діяльності досі не розпочало.

3. Забезпечення невідворотності відповідальності за корупційні та пов'язані правопорушення

Для переважної більшості латентних корупціонерів невідвотною відповідальністю не стала. За весь час існування НАБУ, суди винесли лише 20 обвинувальних вироків у провадженнях щодо топ-корупціонерів, завершених НАБУ (з яких 18 – за угодами з прокурором). Причина цього – слабкість і залежність судової системи, тривала відсутність єдиної судової практики, наступ на НАБУ.

4. Формування нетерпимості до корупції в суспільстві

За даними *соціологів*, категорично налаштовані проти корупції 40% опитаних. Ще 40% вважають, що корупція – це зло, але іноді вона може бути виправдана, коли треба вирішити свої проблеми. На думку 33%, корупція є національною традицією. Отже, ставлення до корупції у більшості населення на фоні загального розчарування результатами Революції Гідності не можна назвати нетерпимим, хоча воно вже і не таке толерантне, як це було кілька років тому.

Наші цінності поділяють та підтримують:

Королівство Нідерландів (Програма Матра), проект «Посилення спроможності організацій громадянського суспільства в регіонах України впливати на органи державної влади та місцевого самоврядування з метою прискорення реформ»

Міжнародний Фонд «Відродження», проект «Підготовка альтернативного звіту з оцінки ефективності впровадження державної антикорупційної політики»

Європейська комісія, проект «Посилення ролі громадянського суспільства у забезпеченні демократичних реформ і якості державної влади»

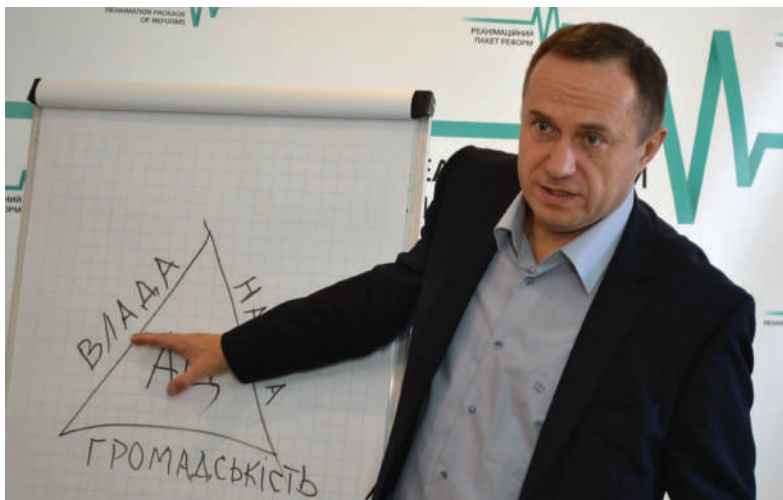

Плануємо у 2018 році:

- ✓ *продовжувати участь у розробці нових та/або доопрацюванні чинних політичних програмних документів у сфері антикорупції*
- ✓ *здійснювати моніторинг та експертизу проектів законів, що мають безпосередній стосунок до реалізації антикорупційної реформи, на відповідність положенням Антикорупційної стратегії та міжнародним стандартам*
- ✓ *проаналізувати практику виконання НАЗК у 2016 – 2018 роках адміністративно-юрисдикційної функції; визначити ризики, які можуть зумовлювати низьку ефективність діяльності НАЗК за цим напрямком*
- ✓ *розробити та адвокатувати законопроекти щодо вдосконалення інституту антикорупційної експертизи, обліку інформації про застосування кримінального законодавства*
- ✓ *підготувати законопроект, спрямований на забезпечення оптимальної узгодженості між собою положень Закону «Про запобігання корупції», Кримінального кодексу, Кримінального процесуального кодексу, Кодексу України про адміністративні правопорушення та їхньої відповідності міжнародним стандартам*
- ✓ *розробити методичні рекомендації для детективів НАБУ і Державного бюро розслідувань, прокурорів САП щодо правильної кваліфікації та методики розслідування корупційних злочинів*
- ✓ *здійснити моніторинг діяльності правоохоронних органів і суду в контексті забезпечення невідворотності кримінальної відповідальності за корупційні злочини.*

ЦППР – ОРГАНІЗАТОР І АКТИВНИЙ УЧАСНИК КОАЛІЦІЙ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Центр політико-правових реформ займає активну позицію у розбудові громадянського суспільства в Україні. Зокрема, Центр бере участь у двох потужних коаліціях, які адвокатують демократичні реформи в Україні як всередині держави, так і за її межами. ЦППР є одним із засновників та провідних учасників Коаліції ГО «Реанімаційний пакет реформ» (РПР) та Офісу зв'язку українських аналітичних центрів у Брюсселі.

Реанімаційний пакет реформ

На початку 2014 року, після Революції гідності, експерти ЦППР були одними з ініціаторів створення коаліції РПР задля розбудови громадянського суспільства та просування демократичних реформ в Україні. За 4 роки існування РПР перетворилася на потужну коаліцію з 82 організацій громадянського суспільства, які адвокатують реформи. Голова правління ЦППР Ігор Коліушко був співголовою Ради РПР у 2016 році, з 2017 року членом Ради є член правління Центру Юлія Кириченко.

Члени правління ЦППР очолюють або беруть участь у 7-ми робочих групах РПР: Реформа публічної адміністрації, Судова

реформа, Реформа органів правопорядку, Антикорупційна реформа, Конституційна реформа, Електронна демократія, РПР-Київ. Експерти РПР не лише долучаються до підготовки та розробляють десятки законопроектів у найважливіших напрямках державотворчих змін, але й змушують виконавчу і законодавчу владу їх реалізувати. Чимало змін у найважливіших сферах відбулися саме за ініціативи, підтримки або під тиском коаліції. Із запропонованих РПР законів ухвалені вже понад вісім десятків, з них 72 – парламентом VIII скликання.

Офіс зв'язку українських аналітичних центрів у Брюсселі

У 2014 році ЦППР став ініціатором і співзасновником Офісу зв'язку українських аналітичних центрів у Брюсселі. Місією Офісу є створення постійно діючого незалежного центру українського неурядового аналітичного сектору в ЄС для сприяння європейській інтеграції України та впровадженню реформ. У 2014-2016 роках голова правління ЦППР Ігор Коліушко був головою правління Офісу.

Сьогодні Офіс є асоціацією 20 українських аналітичних центрів, які займаються широким колом питань, важливих для розвитку країни та відносин України з ЄС, розробляють якісні політичні рекомендації, здійснюють моніторинг,

представників інституцій ЄС та міжнародних донорів з метою допомогти їм ідентифікувати пріоритети діяльності, обговорити проектні можливості та стимулювати співпрацю. У 2017 році ЦППР на Українській Лабораторії в Брюсселі представив Ігор Коліушко.

Офіс співпрацює з членами у таких напрямках:

- Організація конференцій, експертного обговорення, круглих столів з актуальних для України питань у Брюсселі та країнах-членах ЄС
- Проведення адвокаційних візитів українських експертів до столиць країн ЄС
- Презентація та поширення аналітичних досліджень членів Офісу
- Інформування членів Офісу та громадськості щодо дискурсу про Україну в ЄС
- Налагодження та підтримка постійного діалогу між членами Офісу та інституціями ЄС
- Розвиток партнерства між аналітичними центрами України та ЄС

Громадська мережа розвитку публічного права та модернізації влади

У жовтні 2017 року Центр політико-правових реформ розпочав проект з розбудови регіональної мережі аналітичних центрів у містах Львів, Одеса, Харків та Дніпро за фінансової підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) у рамках програми сприяння громадській активності «Долучайся» («Engage»). Метою створення та діяльності мережі є об'єднання зусиль і спільне використання ідей та досвіду для досягнення стандартів демократії, верховенства права та належного урядування в діяльності політичної системи, виконавчої влади, судів, місцевого самоврядування та інших органів публічної влади в Україні.

Експерти мережі проводять дослідження, аналіз політики, підготовку нормативно-правових актів та адвокатування реформ у таких сферах: конституціоналізм і демократія; організація та діяльність виконавчої влади; суди і судочинство; організація та діяльність органів правопорядку; місцеве самоврядування та місцевий розвиток; запобігання корупції. У рамках Мережі здійснюється постійна співпраця громадських активістів, науковців, журналістів та представників влади з різних регіонів.

Робота мережі сприятиме залученню регіональних аналітичних центрів до спільних проектів, підвищенню їхньої спроможності, посиленню їхнього впливу у регіонах та збільшенню ефективності, зокрема у побудові діалогу з місцевою владою.

Громадська активність експертів ЦППР

Комісія з питань вищого корпусу державної служби

Координаційна рада Кабінету Міністрів України з впровадження реформи державного управління

Ігор
Коліушко

Рада з питань судової реформи

(консультативно-дорадчий орган при Президентові України)

Роман
Куйбіда

Громадська рада доброчесності

Роман
Куйбіда

Максим
Середа

Рада Коаліції ГО «Реанімаційний пакет реформ»

Юлія
Кириченко

Національна рада з питань антикорупційної політики при Президентові України

Микола
Хавронюк

Робоча група з удосконалення законодавства про політичні партії
при Комітеті ВРУ з питань запобігання і протидії корупції

Дмитро
Калмиков

АНАЛІТИЧНІ ПРОДУКТИ ТА МЕДІА-АКТИВНІСТЬ

908

аналітичних продуктів

85

інтерв'ю з експертами

57

виступів на радіо

78

виступів на телебаченні

3

інформаційні бюлетені

11

щомісячних дайджестів

76

статей на сайті pravo.org.ua без публікації на інших медіа-ресурсах

177

статей експертів з їх коментарями у ЗМІ

7

аналітичних книг і поглиблених звітів

165

аналітичних заміток та записок

13

розроблених законопроектів, концепцій стратегій

33

прес-релізи

1

відеоролик

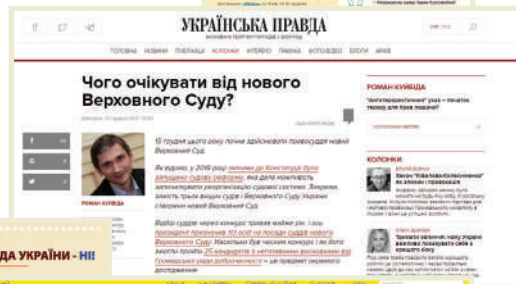
192

коротких коментарів для журналістів

10

інфографік

8
прес-
конференцій

10
навчальних
тренінгів

13
робочих
груп

1
презентація
аналітичного продукту

51

захід організовано

3
прес-
сніданки

2
опитування

4
круглих
столи

2
конференції

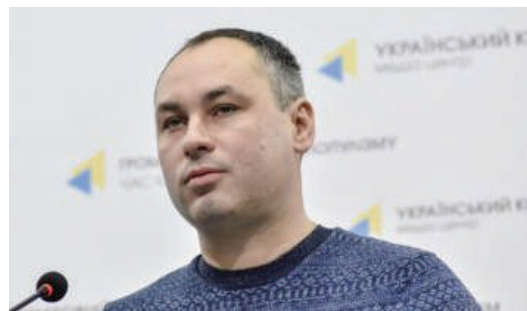
1
конкурс

2
експертних
обговорення

5
брейн-
рингів

13

прес-конференцій

26

навчальних тренінгів/семінірів

19

конференцій

53

робочі групи

6

прес-сніданків

22

круглих столи

11

експертних обговорень

3

презентації аналітичного продукту

153

заходи, де експерти ЦППР брали участь як запрошені особи

Активності на сайті та у соціальній мережі Facebook

151 783

перегляди сайту

5 500 +

підписок на Facebook-сторінці

57 308

користувачів

470

підписок на 2 сторінках у Facebook, створених під окремі проекти ЦППР

ВИДАННЯ

Альтернативний звіт з оцінки ефективності впровадження державної антикорупційної політики / [М. І. Хавронюк, І. Б. Коліушко, В. П. Тимошук та ін.]; за заг. ред. М.І. Хавронюка. – К., 2017. – 445 с.

Громадськість і органи правопорядку: контроль, моніторинг, співпраця / [О. Банчук, Ю. Гаджиева, Б. Малишев, С. Перникоза, У. Шадська]; Практичний посібник. За заг. ред. О. Банчука. – К.: ФОП Москаленко О.М., 2017. – 75 с.

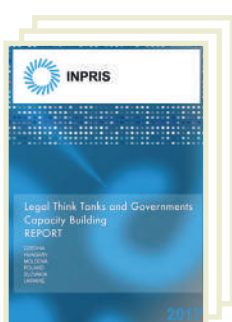
Запобігання корупції: методичні рекомендації для місцевих активістів / [Д. О. Калмиков, Д. В. Сінченко, О. О. Сорока, М. І. Хавронюк, Г. Л. Шведова]; за заг. ред. М. І. Хавронюка. – К.: ФОП Москаленко О.М., 2017. – 242 с.

Науково-практичний коментар до Закону України «Про державну службу» / Ред. кол.: К.О. Ващенко, І.Б. Коліушко, В.П. Тимошук, В.А. Дерезь (відп. ред.). – К.: ФОП Москаленко О.М., 2017. – 796 с.

Роль громадськості у покращенні якості адміністративних послуг / [В. Тимошук, Є. Школьній, А. Колохіна, Є. Бородин.]; за заг. ред. В. Тимошука. – К.: ФОП Москаленко О.М., 2017. – 73 с.

Legal Think Tanks and Governments Capacity Building Report / Edited by Łukasz Bojarski, Filip Wejman, 2017. – 248 p.

№	Проект	Донор	Період	Надходження 2017, UAH	Надходження 2017, USD	Надходження 2017, EUR	Цілі
1	Правові аналітичні центри та уряд – розбудова потенціалу	Міжнародний Вишеградський Фонд	01.11.2015-28.02.2017	109 040,54	4 094,03	3 568,55	<ul style="list-style-type: none"> Встановлення неформальної мережі аналітичних центрів для обміну ідеями, досвідом і знаннями в області розбудови демократії. Створення програмного документа, корисного як для аналітичних центрів так і для урядів. Встановлення зв'язку між громадськими організаціями та урядом.
2	Центр надання адміністративних послуг як інноваційний інструмент взаємодії влади та громади (з Волинською ОДА)	Європейська комісія	01.02.2016-01.08.2017	567 854,62	21 320,62	18 584,06	Формування моделі типових ЦНАПів для малих населених пунктів та об'єднаних громад у контексті децентралізації шляхом впровадження та поширення кращих практик належного врядування.
3	Посилення спроможності організацій громадянського суспільства в регіонах України впливати на органи державної влади та місцевого самоврядування з метою прискорення реформ	Матра	05.03.2016-05.03.2018	2 127 011,24	79 860,59	69 610,25	Надання громадським активістам у великих містах необхідних знань як для впливу на центральну владу з метою прискорення реформ, так і для безпосереднього вирішення питань реформування на місцевому рівні в межах, які дає для цього законодавство.
4	Сприяння реформі публічної адміністрації	Фонд Відродження	04.07.16-28.02.17	0,00	0,00	0,00	Впровадження в Україні комплексних реформ у сфері публічної адміністрації задля приведення організації роботи Уряду, міністерств та інших ЦОБВ, а також їх структурних підрозділів, до європейських стандартів врядування.
5	Моніторинг імплементації та проведення інформаційно-просвітницької кампанії щодо нових правил фінансування політичних партій	Рада Європи	12.09.16-10.12.16	117 087,00	4 396,14	3 831,88	<ul style="list-style-type: none"> Моніторинг реалізації Закону України № 731-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання та протидії політичній корупції» від 8 жовтня 2015 року відповідно до методології, розробленої Радою Європи. Проведення інформаційно-роз'яснювальної кампанії для підвищення обізнаності громадян про положення Закону та їх реалізацію.
6	Оцінка чинного та перспективного регулювання здійснення правосуддя в умовах війни на Сході України	Фонд Відродження	12.10.16-12.01.17	0,00	0,00	0,00	Виявлення та опис проблеми функціонування системи правосуддя в умовах війни на основі аналізу правової бази, законопроектних ініціатив, а також статистичних даних, зібраних з різних джерел.
7	Підготовка альтернативного звіту з оцінки ефективності впровадження державної антикорупційної політики	Фонд Відродження	17.10.16-17.04.17	0,00	0,00	0,00	Комплексна оцінка ефективності реалізації державної антикорупційної політики у 2016 році (з оформленням результатів цієї оцінки у вигляді Альтернативного звіту з оцінки ефективності впровадження державної антикорупційної політики), розробка рекомендацій щодо удосконалення усіх складових антикорупційної політики на найближчий період, доведення цієї інформації до відома широкого кола осіб.

8	Моніторинг судових процесів в Україні	ОБСЕ	01.11.16-20.12.17	1 649 397,08	61 928,13	53 979,48	Посилення спроможності громадянського суспільства у здійсненні моніторингу судових процесів, проведення аналізу результатів моніторингу у світлі відповідних міжнародних стандартів справедливого судочинства, виявлення прогалин в національній системі, підготовка рекомендацій з метою їхнього усунення.
9	Сприяння встановленню демократичного законодавства щодо проведення національних референдумів	IFES	01.10.16-30.04.17	122 850,00	4 612,52	4 020,49	Встановлення демократичного законодавства щодо проведення референдумів в Україні.
10	Підготовка науково-практичного коментаря до Закону «Про державну службу»	GIZ	01.01.17-30.04.17	1 002 347,33	37 634,05	32 803,61	Написання та випуск Науково-практичного коментаря до Закону України «Про державну службу», орієнтованого на працівників-практиків, академіків, професорів, студентів, громадських активістів та усіх осіб, що цікавляться проблематикою державної служби та новим Законом.
11	Вдосконалення соціальних та адміністративних послуг у Харківській, Дніпропетровській та Запорізькій областях	GIZ	23.02.17-30.04.17	361 145,00	13 559,52	11 819,12	Оптимізація послуг та вдосконалення роботи ЦНАПів та Центрів соціального захисту населення шляхом представлення персоналу цих установ нових форм та кращих практик організаційного менеджменту, відносин з клієнтами та зовнішньої координації.
12	Моніторинг діяльності Національного агентства з питань запобігання корупції в частині забезпечення законності та прозорості політичних фінансів	NDI	01.02.17-31.03.18	1 005 330,89	37 746,07	32 901,25	Підвищення рівня законності та прозорості політичних фінансів в Україні.
13	Експертна підтримка уряду в реформуванні міністерств в контексті реформи державного управління (функціональний аудит 8 пілотних міністерств та рекомендації щодо їхньої реорганізації)	FCO	15.05.17-28.02.18	613 084,45	23 018,82	20 064,29	Надання експертної підтримки Секретаріату Кабінету Міністрів України в реорганізації міністерського апарату відповідно до Стратегії реформування державного управління та європейських стандартів державного управління, що призведе до нової якості роботи міністерств.
14	Напівпрезиденталізм як розподіл повноважень: Конституційна реформа в Україні	IDEA	05.07.17-31.08.17	112 440,00	4 221,66	3 679,80	Надання експертної допомоги в підготовці Звіту з порівняльного конституційного дизайну напівпрезиденталізму: міркування для України. Організація дискусії щодо питань організації виконавчої влади, розподілу влади між Президентом та Урядом, їх взаємовідносин з Парламентом.
15	Посилення ролі громадянського суспільства у забезпеченні демократичних реформ і якості державної влади	Європейська комісія	01.10.17-30.09.19	9 801 868,50	368 020,17	320 783,71	<ul style="list-style-type: none"> • Посилення ролі громадянського суспільства у реформуванні держави, покращенні публічного діалогу між громадянським суспільством та органами влади. • Підвищення рівня проінформованості, потужності та впливості громадянського суспільства в цілому, та громадських організацій зокрема. • Зростання рівня довіри до влади. • Покращення законодавства у багатьох сферах функціонування держави.

16	Інституційна підтримка ЦППР	USAID/Pact	01.10.17-30.09.20	587 896,98	22 073,13	19 239,98	<ul style="list-style-type: none"> • Посилення залучення громадян то громадської активності на національному, регіональному та локальному рівнях. • Розбудова національної коаліції організацій громадянського суспільства та посилення інституційної та організаційної спроможності ЦППР. • Посилення спроможності ОГС в усіх регіонах України для їх впливу на владу на державному та локальному рівнях з метою прискорення реформ.
17	Адміністрація: розвиток стратегічного управління в урядових інститутах країн Вишеградської четвірки та України	Міжнародний Вишеградський Фонд	12.09.17-28.03.18	74 487,70	2 796,71	2 437,74	Популяризація концепції стратегічного управління в публічному секторі країн Вишеградської четвірки та України шляхом проведення тренінгів для публічних управлінців, поширення навчальних матеріалів та проведення кейс-стаді.
18	Конституційна скарга: новий інститут захисту прав громадян в Україні	USAID/Chemonics	01.10.17-31.03.18	48 300,00	1 813,47	1 580,70	Сприяння встановленню справедливого захисту прав осіб в Конституційному Суді України через інститут конституційної скарги.
19	Адвокаційна кампанія на підтримку прийняття нового закону про національний референдум в Україні. «Рятуйте Референдум!»	IFES	15.12.17-14.07.18	0,00	0,00	0,00	Скасування Закону України «Про всеукраїнський референдум».
20	Діяльність ЦНАП як інтегрованого офісу та децентралізація повноважень з надання адміністративних послуг	ФФН	31.05.17-15.11.17	238 336,83	8 948,58	7 800,00	Сприяння розбудові ЦНАП як інтегрованих офісів та децентралізації повноважень з надання адміністративних послуг
21	Власний внесок	Власний внесок	01.01.17-31.12.17	236 617,92	8 884,04	7 743,75	
22	Благодійні внески	Благодійні внески	01.01.17-31.12.17	6 063,02	227,64	198,42	
23	Фінансування діяльності ЦППР з проєктів, що адмініструються іншими організаціями або донорами напряму	Фінансування напряму	01.01.17-31.12.17	1 266 471,89	47 550,85	41 447,56	
Всього				20 047 631	752 707	656 095	

ФФН Фонд Фрідріха Науманна «За свободу»

FCO Фонд стратегічних програм і фонд двосторонніх програм Міністерства закордонних справ і у справах Співдружності націй Великої Британії

IFES Міжнародна фундація виборчих систем

GIZ Німецьке товариство міжнародного співробітництва

NDI Національний демократичний інститут міжнародних справ

IDEA Міжнародний інститут демократії та сприяння виборам

Kingdom of the Netherlands

British Embassy
Kyiv

Friedrich Naumann
STIFTUNG FÜR DIE FREIHEIT

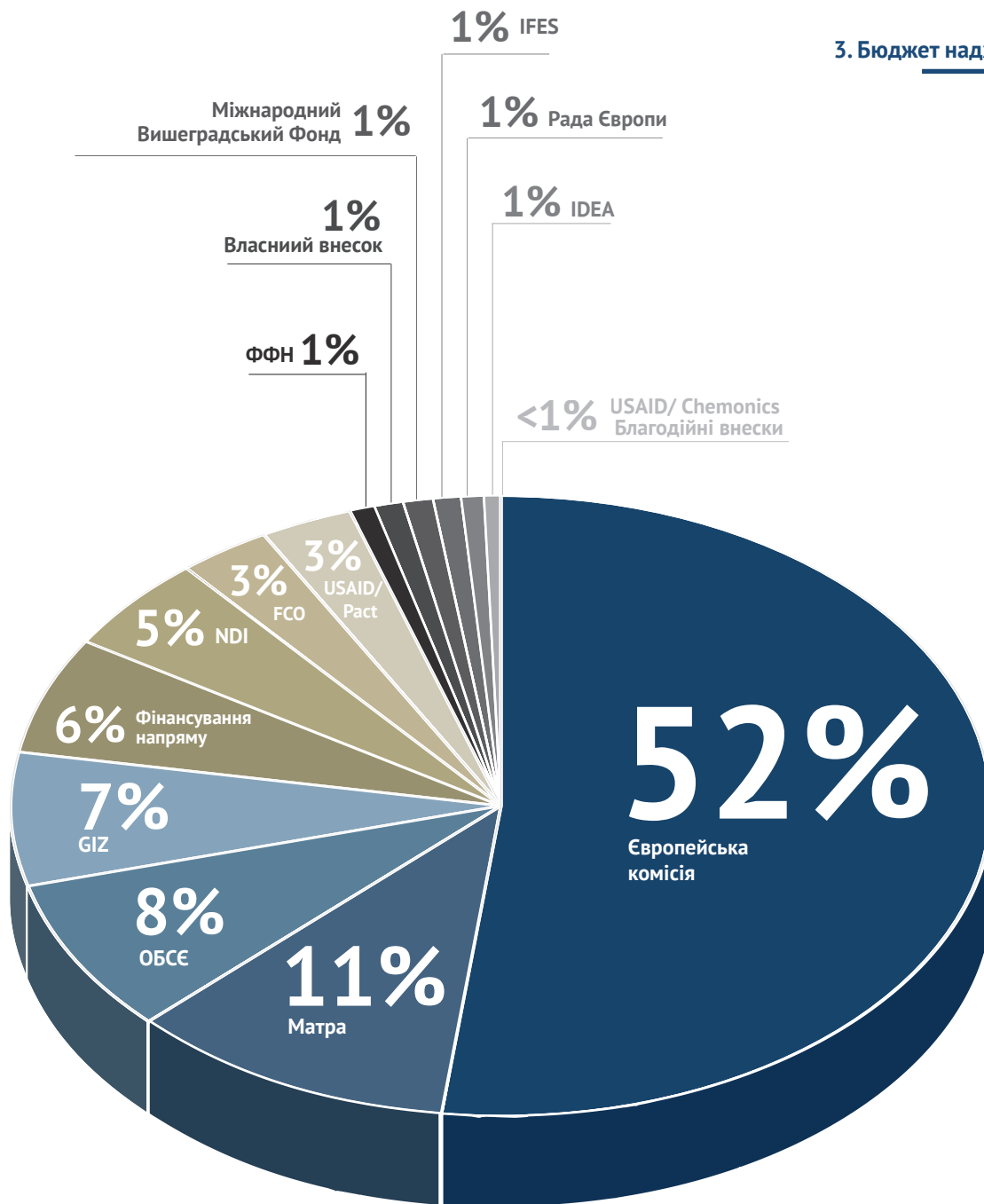

2. Джерела фінансування

№	Джерела фінансування	Сума, UAH	Сума, USD	Сума, EUR	%
1	Європейська комісія	10 369 723	389 341	339 368	51,73
2	Матра	2 127 011	79 861	69 610	10,61
3	ОБСЄ	1 649 397	61 928	53 979	8,23
4	GIZ	1 363 492	51 194	44 623	6,80
5	Фінансування напряму	1 266 472	47 551	41 448	6,32
6	NDI	1 005 331	37 746	32 901	5,01
7	FCO	613 084	23 019	20 064	3,06
8	USAID/Раст	587 897	22 073	19 240	2,93
9	ФФН	238 337	8 949	7 800	1,19
10	Власний внесок	236 618	8 884	7 744	1,18
11	Міжнародний Вишеградський Фонд	183 528	6 891	6 006	0,92
12	IFES	122 850	4 613	4 020	0,61
13	Рада Європи	117 087	4 396	3 832	0,58
14	IDEA	112 440	4 222	3 680	0,56
15	USAID/ Chemonics	48 300	1 813	1 581	0,24
16	Благодійні внески	6 063	228	198	0,03
	Фінансування разом	20 047 631	752 707	656 095	

- GIZ** Німецьке товариство міжнародного співробітництва
NDI Національний демократичний інститут міжнародних справ
FCO Фонд стратегічних програм і фонд двосторонніх програм Міністерства закордонних справ і у справах Співдружності націй Великої Британії
ФФН Фонд Фрідріха Науманна «За свободу»
IFES Міжнародна фундація виборчих систем
IDEA Міжнародний інститут демократії та сприяння виборам

3. Бюджет надходжень за донорами

Роки	UAH, надходження	Зростання, UAH	%	USD	Зростання, USD	%	EUR	Зростання, EUR	%	Кількість проектів	/+/-/	%	Кількість донорів	/+/-/	%
2014	5 033 159			364 480			331 345			11			8		
2015	9 325 518	4 292 359	85,3	438 724	74 244	20,4	393 613	62 268	18,8	14	3	27,3	9	1	12,5
2016	12 234 205	2 908 687	31,2	500 396	61 672	14,1	461 286	67 673	17,2	22	8	57,1	11	2	22,2
2017	20 047 631	7 813 426	63,9	752 707	252 311	50,4	656 095	194 809	42,2	17	-5	-22,7	14	3	27,3
Всього	46 640 513			2 056 306			1 842 339								

4. Видатки *

Категорія видатків	Сума, UAH
Оплата праці	7 925 853
Гонорари експертам ЦППР та залученим експертам	7 258 020
ЦПД	421 345
Зарплати за адміністративну роботу	246 488
Публічні заходи	894 263
Субгранти	1 463 409
Видання, друк	264 542
Медіа-моніторинг	58 560
Візуалізація	14 000
Переклад	52 031
Членські внески	23 150
Офіс, обладнання та інші витрати	731 265
Оренда офісу	480 000
Комунальні послуги	41 961
Офісні витрати	35 602
Інформаційно-консультаційні послуги	18 794
Закупівля нового обладнання	150 689
Банківські послуги	4 219
Видатки разом	11 427 073

*різниця між отриманим фінансуванням (20 047 631 грн) та видатками (11 427 073 грн) пояснюється тим, що частина коштів, які надійшли у 2017 році від донорів на виконання проектів, передбачена бути витраченою у 2018 році.

www.pravo.org.ua

twitter.com/pravo_center

facebook.com/pravo.org.ua

slideshare.net/CentrePravo

centre@pravo.org.ua

+38 044 278 03 17
+38 044 278 03 72

вул.Хрещатик 4, оф.13,
Київ, Україна, 01001